Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

Dificultăți materiale și financiare întâmpinate de mamele cu copii ai căror soți se află în misiune pe perioade îndelungate

Implicații pentru asistența socială militară

Adriana Simona Doca

Economist, asistent social
Masterand în Asistență Socială Militară
Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Sociologie și Asistență Socială
E-mail: docasimona@yahoo.com

Rezumat

Participarea personalului militar la misiuni desfășurate pe perioade îndelungate reprezintă o necesitate strategică pentru îndeplinirea obligațiilor naționale și internaționale. Dincolo de impactul operațional, aceste misiuni generează efecte semnificative asupra familiilor militarilor, în special asupra mamelor care rămân singure în gestionarea responsabilităților familiale și financiare. Scopului prezentului articol este de a analiza principalele dificultăți materiale și financiare întâmpinate de aceste familii și de a evidenția factorii care contribuie la vulnerabilizarea lor socială și rolul asistenței sociale militare în prevenirea și diminuarea efectelor negative. Sunt accentuate provocările legate de administrarea bugetului familial, creșterea costurilor de trai, îngrijirea copiilor, accesul la servicii și riscul de izolare socială. Cercetarea utilizează metoda analizei documentare și a revizuirii literaturii de specialitate din domeniul familiei militare, cu accent pe reziliența familială și a rolului asistenței sociale militare. În urma analizei, s-a constatat faptul că absenta îndelungată a militarului poate determina o creștere a responsabilităților familiale și financiare ale mamei, amplificând riscul vulnerabilității economice și, pe cale de consecință, afectând bunăstarea psihisocială a

întregului sistem familial, în contextul limitărilor generate de lipsa unor date empirice și a unui cadru instituțional dezvoltat în România în domeniul asistenței sociale militare. În concluzie, dezvoltarea unor servicii specializate de asistență socială militară repezinta o condiție sine qua non pentru sprijinirea eficientă a familiilor militarilor, contributing semnificativ la consolidarea rezilienței familiale și la creșterea capacității de adaptare a acestora în contextul separărilor generate de participarea soțului-militar la misiuni de lungă durată.

Cuvinte-cheie: asistență socială militară, dificultăți financiare, familie militară, mame cu copii, misiuni externe, reziliență familială, vulnerabilitate socială.

Abstract

The participation of military personnel in long-term deployments represents a strategic necessity for fulfilling national and international obligations. Beyond its operational significance, such deployments generate substantial effects on soldiers' families, particularly on mothers who remain solely responsible for managing both household and financial duties. The aim of this article is to analyse the main material and financial difficulties encountered by these families and to highlight the factors contributing to their social vulnerability, as well as the role of military social work in preventing and mitigating negative outcomes. The study emphasizes challenges related to household budget management, rising living costs, childcare responsibilities, access to services, and the risk of social isolation. The research employs a documentary analysis method and a literature review focusing on military family studies, with particular attention to family resilience and the role of military social assistance. The findings indicate that the prolonged absence of the military member may lead to an increased concentration of familial and financial responsibilities on the mother, thereby amplifying the risk of economic vulnerability and, consequently, affecting the psychosocial well-being of the entire family system. These conclusions must be interpreted in light of the study's limitations, particularly the lack of empirical data and the underdeveloped institutional framework for military social work in Romania. In conclusion, the development of specialized military social assistance services represents a sine qua non condition for effectively supporting

military families, significantly contributing to strengthening family resilience and enhancing their adaptive capacity in the context of prolonged separations caused by long-term deployments.

Keywords: family resilience, financial difficulties, military family, military social work, mothers with children, overseas deployments, social vulnerability.

1. Introducere

Familia constituie una dintre cele mai importante surse de sprijin emoțional, social și material pentru personalul militar. Literatura de specialitate evidențiază faptul că familia reprezintă un factor esențial al rezilienței individuale, contribuind la menținerea echilibrului psihologic influențând direct reziliență militarului și capacitatea acestuia de a face față situațiilor de stres asociate serviciului militar (Walsh, 2016). Astfel că, în cazul militarilor, acest rol devine și mai important, având în vedere caracteristicile profesiei, precum mobilitatea, expunerea la risc și perioadele repetate de separare de familie ce pot genera modificări importante în privința organizării familiale și în distribuirea responsabilității între membrii familiei (Bowen & Martin, 2011).

Atunci când un militar participă la o misiune de lungă durată, impactul nu este resimțit doar de persoana aflată în teatru de operații, ci și de întreaga familie. Cercetările arealizate asupra familiilor militarilor au demonstrat că separările prelungite generează modificări semnificative în distribuirea responsabilităților familiale și în funcționarea sistemului familial, fiind asociate cu dificultăți emoționale, sociale și semnificative. (Pincus et al., 2001). Soțiile militarilor aflați în misiune sunt nevoite să preia adesea responsabilități suplimentare privind creșterea și îngrijirea copiilor, administrarea gospodăriei și gestionarea resurselor financiare (Park, 2011).

Pentru mamele care au în îngrijire unul sau mai mulți copii, această perioadă este adesea marcată de provocări complexe. Ele devin principalul factor de stabilitate pentru copii și sunt responsabile de gestionarea tuturor aspectelor vieții cotidiene: administrarea bugetului familiei, plata cheltuielilor curente, menținerea locuinței, supravegherea și educarea copiilor, relaționarea cu instituțiile școlare și medicale, precum și gestionarea situațiilor neprevăzute

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

care pot apărea pe durata absenței soțului. În multe cazuri, aceste responsabilități sunt exercitate simultan cu desfășurarea unei activități profesionale, ceea ce conduce la o creștere considerabilă a nivelului de stres și a gradului de solicitare fizică și emoțională.

Deși participarea militarului la misiuni externe este însoțită, de regulă, de anumite beneficii financiare și indemnizații specifice, acestea nu elimină în totalitate dificultățile cu care se confruntă familia. În contextul transformărilor economice actuale, caracterizate prin creșterea costului vieții, majorarea prețurilor la utilități, alimente și servicii, precum și prin intensificarea fenomenului inflaționist, puterea de cumpărare a multor gospodării a fost afectată semnifiativ. Orthner & Rose (2009) subliniază că mamele rămase singure în administrarea familiei pot întâmpina dificultăți în menținerea unui echilibru financiar stabil, mai ales atunci când apar cheltuieli neprevăzute legate de sănătatea copiilor, educație, întreținerea locuinței sau alte necesități urgente.

Scopul prezentului articol îl reprezintă analiza dificultăților materiale și financiare întâmpinate de mamele cu copii ai căror soți participă la misiunile militare de lungă durată și de a evidenția implicațiile acestora pentru dezvoltarea serviciilor de asistență socială militară. În vederea atingerii acestui scop, au fost formulate următoarele întrebări de cercetare:

1. Care sunt principalele dificultăți materiale și finaciare întâmpinate de mamele cu copii ai căror soți se află în misiune de lungă durată?
2. Ce efecte au aceste dificultăți asupra dinamicii familiei, precum și asupra bunăstării copiilor?
3. Ce rol poate avea asistența socială militară în prevenirea și diminuarea efectelor negative asociate acestor dificultăți?

2. Metodologie

Articolul utilizează metoda analizei documentare și a revizuirii narative a literaturii de specialitate. În acest sens, au fost analizate lucrări științifice relevante din domeniul psihologiei militare, sociologiei familiei, rezilienței familiale și asistenței sociale militare publicate în reviste de specialitate și volume de referință.

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

În selecția surselor, s-a urmărit relevanța acestora pentru tematica familiei militare și a impactului separării îndelungate a soțului militar asupra membrilor de familie rămași la domiciliu. Au fost incluse studii privind adaptarea familiilor militarilor la separare, efectele psihosociale, vulnerabilitatea economică și rolul intervențiilor sociale în sprijinirea familiilor militarilor

Prin metoda utilizată s-a urmărit identificarea principalelor provocări întâmpinate de mamele cu copii și formularea unor recomandări în vederea dezvoltării serviciilor de asistență socială militară.

Din perspectiva asistenței sociale militare, cunoașterea și înțelegerea acestor realități reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unor măsuri de sprijin eficiente. Specialiștii din domeniu au rolul de a identifica factorii de risc, de a evalua nevoile sociale și economice ale familiilor și de a facilita accesul acestora la resursele disponibile. Intervenția timpurie poate preveni agravarea dificultăților și poate contribui la menținerea stabilității familiale pe întreaga perioadă a misiunii.

În acest context, analiza dificultăților materiale și financiare întâmpinate de mamele cu copii ai căror soți se află în misiuni de lungă durată devine un subiect de interes major pentru asistența socială militară. Înțelegerea provocărilor cu care acestea se confruntă permite elaborarea unor politici și programe adaptate nevoilor reale ale familiilor militarilor, contribuind atât la creșterea calității vieții acestora, cât și la susținerea eficienței profesionale a personalului militar aflat în serviciu.

3. Particularitățile familiilor militarilor aflați în misiune

Familiile militarilor reprezintă o categorie socială cu particularități distincte, generate de specificul profesiei militare și de cerințele asociate acesteia. Spre deosebire de majoritatea familiilor din mediul civil, familiile militarilor sunt nevoite să se adapteze periodic la situații care implică separarea temporară a membrilor familiei, relocări frecvente, schimbări ale mediului social și asumarea unor responsabilități suplimentare. Aceste experiențe influențează modul de organizare a vieții de familie, relațiile dintre membrii acesteia și capacitatea de a face față provocărilor cotidiene (Segal & Segal, 2004).

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

Activitatea militară presupune participarea la exerciții de pregătire, aplicații tactice, cursuri de specializare și misiuni naționale sau internaționale, care pot implica perioade variabile de absență de la domiciliu. În cazul misiunilor desfășurate pe termen lung, separarea dintre soți poate dura câteva luni sau chiar peste un an, în funcție de specificul operațiunii și de necesitățile instituționale. Această absență produce schimbări importante în structura și funcționarea familiei, obligând membrii rămași acasă să își reorganizeze rolurile și responsabilitățile (Pincus et al., 2001).

Pentru mamele care au în îngrijire unul sau mai mulți copii, această perioadă este adesea marcată de provocări complexe. Ele devin principalul factor de stabilitate pentru copii și sunt responsabile de gestionarea tuturor aspectelor vieții cotidiene: administrarea bugetului familiei, plata cheltuielilor curente, menținerea locuinței, supravegherea și educarea copiilor, relaționarea cu instituțiile școlare și medicale, precum și gestionarea situațiilor neprevăzute care pot apărea pe durata absenței soțului. Literatura de specialitate arată că soții militarilor aflați în misiune experimentează niveluri crescute de stres și solicitare psihosocială, generate de acumularea responsabilităților familiale și profesionale (Lester & Flake, 2013).

În practică, această situație presupune asumarea unui volum considerabil de sarcini. Mama trebuie să organizeze programul zilnic al copiilor, să monitorizeze activitatea școlară, să participe la întâlniri cu cadrele didactice, să gestioneze problemele de sănătate care pot apărea și să ofere sprijin emoțional copiilor afectați de absența tatălui. Acumularea acestor responsabilități poate conduce la suprasolicitare fizică și psihică, mai ales în cazul familiilor cu mai mulți copii sau cu copii de vârstă mică (Park, 2011).

Un aspect important îl reprezintă faptul că separarea nu afectează doar organizarea activităților zilnice, ci și echilibrul relațional al familiei. Comunicarea dintre soți se desfășoară adesea în condiții limitate, influențate de programul misiunii, diferențele de fus orar sau restricțiile operaționale. În consecință, multe dintre deciziile privind viața familiei trebuie luate rapid și independent de către partenerul rămas acasă. Această situație poate genera sentimente de nesiguranță, responsabilitate excesivă și izolare.

De asemenea, familiile militarilor sunt expuse unor factori de stres suplimentari comparativ cu alte categorii de familii. Pe lângă preocupările obișnuite legate de educația

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

copiilor și gestionarea resurselor financiare, acestea se confruntă cu anxietatea asociată siguranței militarului aflat în misiune. Incertitudinea privind condițiile în care acesta își desfășoară activitatea și lipsa contactului permanent pot amplifica nivelul de stres al mamei și pot influența climatul emoțional al familiei.

În multe situații, existența unei rețele de sprijin formată din rude, prieteni, vecini sau alte familii de militari reprezintă un factor esențial de protecție. Sprijinul oferit de aceste persoane poate contribui la reducerea presiunii exercitate asupra mamei și la gestionarea mai eficientă a problemelor cotidiene. Cu toate acestea, nu toate familiile beneficiază de astfel de resurse. Unele locuiesc departe de familia extinsă, în garnizoane situate la mare distanță de localitatea de origine, ceea ce limitează accesul la ajutor informal.

În lipsa unui sistem de sprijin familial sau comunitar solid, dificultățile se pot amplifica. Activități aparent simple, precum transportul copiilor la școală, participarea la consultații medicale, rezolvarea unor probleme administrative sau efectuarea unor reparații în locuință, pot deveni surse suplimentare de stres și cheltuieli. Astfel, timpul și energia necesare pentru gestionarea acestor situații cresc semnificativ, afectând calitatea vieții întregii familii.

În ceea ce privește aspectele materiale și financiare, este important de subliniat faptul că dificultățile întâmpinate de aceste familii nu sunt generate exclusiv de nivelul veniturilor. Chiar și în situațiile în care familia dispune de resurse financiare relativ stabile, apar costuri suplimentare determinate de absența unuia dintre parteneri. De exemplu, mama poate fi nevoită să apeleze la servicii plătite pentru supravegherea copiilor, transport, activități de întreținere a locuinței sau alte nevoi care anterior erau gestionate în cadrul familiei.

Totodată, gestionarea resurselor financiare de către o singură persoană poate deveni mai dificilă în contextul apariției unor cheltuieli neprevăzute. Problemele medicale, reparațiile urgente, costurile educaționale sau creșterea prețurilor la bunuri și servicii pot afecta echilibrul bugetar al gospodăriei. În lipsa unei planificări financiare riguroase sau a unor economii suficiente, familia poate deveni vulnerabilă la dificultăți economice temporare.

O altă particularitate a familiilor militarilor este legată de necesitatea menținerii unui climat familial stabil în condițiile unei separări îndelungate. Mama are adesea rolul de mediator între copiii rămași acasă și tatăl aflat în misiune, facilitând comunicarea și

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

contribuind la păstrarea sentimentului de apartenență familială. Acest efort emoțional se adaugă responsabilităților cotidiene și poate influența nivelul de stres și de oboseală acumulat pe parcursul misiunii.

Din perspectiva asistenței sociale militare, aceste particularități evidențiază necesitatea unor intervenții specializate și adaptate nevoilor reale ale familiilor. Evaluarea periodică a situației sociale și economice, identificarea factorilor de risc și dezvoltarea unor mecanisme eficiente de sprijin pot contribui la reducerea vulnerabilităților și la consolidarea capacității de adaptare a familiilor militarilor aflați în misiuni de lungă durată. Astfel, sprijinirea acestor familii nu reprezintă doar o măsură de protecție socială, ci și o investiție în menținerea echilibrului și rezilienței unei categorii profesionale esențiale pentru securitatea națională.

4. Principalele dificultăți materiale întâmpinate de mamelor cu copii

4.1. Creșterea costurilor asociate îngrijirii copiilor

Una dintre cele mai frecvente probleme este reprezentată de majorarea cheltuielilor pentru îngrijirea și educația copiilor. În absența tatălui, mama poate fi nevoită să utilizeze servicii suplimentare de supraveghere, programe after-school, meditații sau ajutor din partea unor persoane specializate.

Familiile cu copii de vârstă mică sunt în mod special vulnerabile, deoarece necesită resurse suplimentare pentru îngrijire și supraveghe permanentă, precum costurile legate de creșă, grădiniță sau servicii de babysitting.

În anumite situații, costurile asociate serviciilor de îngrijire pot influența semnificativ bugetul familial.

4.2. Gestionarea locuinței și a problemelor gospodărești

Mamele rămase singure trebuie să gestioneze toate aspectele legate de întreținerea locuinței și gestionarea problemelor gospodărești. Defecțiunile tehnice, reparațiile neprevăzute, lucrările de întreținere sau rezolvarea unor probleme tehnice generează costuri suplimentare și necesită timp, competențe administrative și resurse financiare. În multe situații, sarcinile care anterior

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

erau împărțite între soți devin responsabilitatea exclusivă a mamelor, ceea ce poate conduce la suprasolicitare și la cheltuieli neplanificate.

4.3. Costurile de transport și mobilitate

Transportul copiilor la școală, la activități extracurriculare sau la consultații medicale presupune cheltuieli suplimentare cu combustibilul, transportul public sau serviciile private. Aceste costuri devin mai evidente în cazul familiilor care locuiesc la distanță de unitățile școlare, medicale sau militare.

4.4. Accesul limitat la rețele de sprijin

Absența unei rețele solide de sprijin familial poate genera costuri suplimentare pentru achiziționarea unor servicii care, în mod normal, ar putea fi oferite de rude sau de partener. Astfel, activități precum supravegherea copiilor, transportul acestora sau sprijinul acordat în situații de urgență implică cheltuieli suplimentare.

5. Dificultăți financiare și riscuri economice

5.1. Administrarea individuală a bugetului familial

Absența îndelungată a soțului transferă întreaga responsabilitate financiară asupra unui singur membru al familiei. Mama trebuie să gestioneze veniturile, plata facturilor, ratele bancare, cheltuielile educaționale și alte obligații financiare curente.

În unele situații, lipsa experienței în administrarea anumitor aspecte financiare poate conduce la decizii dificile sau la acumularea unor datorii. Presiunea de a lua singură decizii importante poate genera anxietate și stres financiar.

Ortner și Rose (2009) evidențiază faptul că gestionarea individuală a responsabilităților familiale și economice poate crește vulnerabilitatea financiară și nivelul de stres al familiilor militarilor.

5.2. Impactul inflației și al creșterii costului vieții

Creșterea prețurilor la alimente, energie, servicii și produse destinate copiilor afectează în mod direct bugetul familiilor. Chiar și în condițiile existenței unor venituri stabile, puterea de cumpărare poate scădea semnificativ.

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

Familiile cu mai mulți copii sunt deosebit de vulnerabile la fluctuațiile economice, deoarece o mare parte din venituri este destinată satisfacerii nevoilor de bază.

5.3. Obligații financiare pe termen lung

Ratele bancare, creditele ipotecare și alte angajamente financiare reprezintă surse suplimentare de stres. În cazul apariției unor cheltuieli neprevăzute, familia poate întâmpina dificultăți în menținerea echilibrului financiar al gospodăriei și poate genera dificultăți în gestionarea obligațiilor existente.

Pentru unele gospodării, lipsa unui fond de rezervă poate transforma un eveniment obișnuit – o problemă medicală, o reparație urgentă sau pierderea temporară a unui venit complementar – într-o situație de vulnerabilitate economică.

5.4. Limitarea oportunităților profesionale ale mamelor

Necesitatea de a se ocupa permanent de copii poate limita posibilitatea mamei de a lucra cu normă întreagă, de a participa la programe de formare profesională, de a accepta ore suplimentare sau de a ocupa poziții care presupun un grad ridicat de disponibilitate. Această situație poate influența negativ veniturile familiei și perspectivele de dezvoltare profesională pe termen lung.

6. Consecințe psihosociale asociate dificultăților financiare

Problemele materiale și financiare nu au doar efecte economice, ci pot influența și sănătatea psihologică a mamelor și a copiilor.

Stresul financiar prelungit poate determina apariția anxietății, a sentimentului de nesiguranță și a epuizării emoționale. Mamele aflate în această situație pot resimți presiunea responsabilităților multiple și lipsa unui sprijin constant în administrarea problemelor cotidiene.

Copiii pot manifesta reacții emoționale variate, de la tristețe și îngrijorare până la dificultăți de adaptare școlară sau probleme comportamentale. În astfel de situații, dificultățile materiale pot amplifica impactul emoțional al separării familiale.

De asemenea, există riscul izolării sociale. Unele mame reduc participarea la activități comunitare din cauza constrângerilor financiare sau a lipsei de timp, ceea ce poate diminua accesul la resurse informale de sprijin.

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

7. Rolul asistenței sociale militare

Asistența socială militară are un rol fundamental în identificarea și sprijinirea familiilor aflate în situații de vulnerabilitate. Intervențiile specialiștilor trebuie să fie proactive și adaptate particularităților fiecărei familii. Printre principalele direcții de intervenție se numără:

- evaluarea periodică a situației sociale și economice a familiilor militarilor aflați în misiune;
- informarea privind drepturile sociale și facilitățile disponibile;
- consilierea pentru gestionarea bugetului familial;
- orientarea către servicii comunitare și instituționale de sprijin;
- facilitarea accesului la servicii psihologice pentru mame și copii;
- organizarea grupurilor de suport pentru soțiile militarilor;
- dezvoltarea unor rețele de sprijin comunitar;
- colaborarea cu autoritățile locale, organizațiile neguvernamentale și instituțiile educaționale.

Intervenția timpurie poate contribui la prevenirea agravării problemelor sociale și economice și la consolidarea rezilienței familiale.

8. Recomandări pentru îmbunătățirea sprijinului acordat familiilor militarilor

Implementarea următoarelor măsuri poate contribui la creșterea rezilienței familiilor și la reducerea riscului de excluziune socială:

- Dezvoltarea unor programe de educație financiară dedicate familiilor militarilor;
- Crearea unor fonduri de sprijin pentru situații de urgență;
- Extinderea serviciilor de consiliere socială și psihologică;
- Facilitarea accesului la servicii de îngrijire a copiilor;
- Organizarea unor rețele locale de sprijin între familiile militarilor;
- Monitorizarea periodică a nevoilor sociale ale familiilor pe durata misiunilor;
- Consolidarea colaborării dintre structurile militare și serviciile publice de asistență socială.

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

9. Limitări ale studiului

Articolul prezentat are anumite limitări care trebuie avute în vedere în interpretarea concluziilor formulate. Astfel, cercetarea, deși se bazează pe analiza literaturii de specialitate, din cauza lipsei studiilor sau a unor statistici cu privire la familiile militarilor din România, precum și a faptului că domeniul asistenței sociale militare nu este încă reglementat în mod formal la nivel național, nu a putut include și o componentă empirică în acest sens.

O altă limitare a studiului rezidă din faptul că cea mai mare parte a literaturii disponibile privind impactul misiunilor militare asupra familiilor provine din spațiul nord-american, în special din Statele Unite ale Americii. Astfel, diferențele existente între sistemele militare, politicile sociale și serviciile de sprijin familial pot limita generalizarea unor concluzii la contextul românesc.

Nu în ultimul rând, articolul se concentrează în principal asupra dificultăților materiale și financiare întâmpinate de mamele cu copii ai căror soți participă la misiuni de lungă durată, fără a analiza în detaliu experiențele altor categorii de membri ai familiilor militarilor. În încheiere, pot fi efectuate cercetări ce ar putea include studii empirice realizate în România, care să investigheze direct nevoile sociale, economice și psihologice ale familiilor militarilor și să contribuie la fundamentarea unor servicii specializate de asistență socială militară.

10. Concluzii

Mamele cu copii ai căror soți se află în misiuni militare de lungă durată reprezintă o categorie expusă unor provocări materiale, financiare și psihosociale complexe. Creșterea responsabilităților familiale, administrarea individuală a resurselor economice și presiunea generată de absența partenerului pot afecta semnificativ bunăstarea familiei și dezvoltarea copiilor.

Analiza literaturii de specialitate evidențiază faptul că dificultățile economice nu trebuie privite exclusiv din perspectiva resurselor financiare disponibile, ci din perspectiva impactului asupra sănătății psihologice, relațiilor familiale și capacității de adaptare a familiei. În acest context, asistența socială militară are responsabilitatea de a identifica din

timp situațiile de vulnerabilitate și de a dezvolta intervenții adaptate nevoilor reale ale familiilor.

Copiii sunt, la rândul lor, influențați de schimbările care apar în viața familiei. Ei resimt absența părintelui aflat în misiune și observă dificultățile cu care se confruntă mama în gestionarea responsabilităților zilnice. În anumite situații, limitările financiare pot afecta participarea la activități educaționale, recreative sau sociale, cu impact asupra dezvoltării și integrării acestora.

Sprijinul instituțional, combinat cu resursele comunitare și familiale, poate contribui la menținerea echilibrului social și emoțional al mamelor și copiilor pe durata misiunilor. „Asistentul social militar are un rol esențial în acest proces, funcționând ca liant între instituții, familie și minor, în vederea reconstrucției identitare și sociale a acestuia" (Oprina, 2026, p.6).

Investiția în bunăstarea familiilor militarilor reprezintă nu doar o măsură de protecție socială, ci și o contribuție importantă la menținerea rezilienței familiale, a moralului personalului militar și a capacității operaționale a instituției militare.

Bibliografie

Lester, P., & Flake, E. (2013). How wartime military service affects children and families. *The Future of Children, 23*(2), 121–141. https://doi.org/10.1353/foc.2013.0015

Martin, J. A., Rosen, L. N., & Sparacino, L. R. (2000). *The military family: A practice guide for human service providers*. Greenwood Publishing Group.

Oprina, C. (2026). Copiii „războiului" de acasă: Studiu de caz privind impactul absenței parentale și al stresului post-misiune asupra devianței juvenile în familii de militari. *Revista Română de Asistență Socială Militară, 1*(2). https://doi.org/10.5281/zenodo.20554746

Orthner, D. K., & Rose, R. (2009). Work separation demands and military family adaptation. *Family Relations, 58*(4), 392–403. https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2009.00561.x

Paley, B., Lester, P., & Mogil, C. (2013). Family systems and military families. *Clinical Child and Family Psychology Review*, *16*(3), 245–265. https://doi.org/10.1007/s10567-013-0138-y

Park, N. (2011). Military children and families: Strengths and challenges during peace and war. *American Psychologist, 66*(1), 65–72. https://doi.org/10.1037/a0021249

Pincus, S. H., House, R., Christenson, J., & Adler, L. E. (2001). The emotional cycle of deployment: A military family perspective. *U.S. Army Medical Department Journal*, 615, 15–23.

Segal, D. R., & Segal, M. W. (2004). *America's military population*. Population Reference Bureau.

Walsh, F. (2016). *Strengthening family resilience* (3rd ed.). Guilford Press.